Horizon-TAAL

septembro-oktobro 2018

Jaargang 50 - nummer 293

Allen daarheen!

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.
50ste jaargang - september- oktober 2018
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie: Vlaamse Esperantobond v.z.w. - Lange Beeldekenstraat 169, BE-2060 Antwerpen - tel.: 03 / 234 34 00 - Epost: horizon.taal@esperanto.be
webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 30,00 EURO

Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen
KBC IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB
de Post IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Redactie: Piet Glorieux (piet.glorieux@gmail.com)

Tekstopmaak: Eriko D'Hondt (eriko@telenet.be)

Clubactiviteiten: Katja Lödör (lodorkatja@skynet.be)

Medewerkers: Marc Cuffez, Kevin De Laet , Petro De Smedt, Ivo Durwael, Piet Glorieux, Cyreen Knockaert, Katja Lödör, Kris Panis, Yves Nevelsteen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Mireille Storms, Emiel Van Damme, Lode van de Velde, Dan Van Herpe, Ivo Vercammen e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Flandra Esperanto-Ligo, Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, Belgio

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie van een drukklaar geleverd exemplaar
Btw-tarief van 21% op deze tarieven.

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1	257	625	1000
formaat 1/2	150	375	600
formaat 1/3	110	275	440
formaat 1/4	80	200	320
formaat 1/8	55	140	220
formaat 1/12	30	75	120

TEN GELEIDE

Met de hand op het hart kan ik volgende argumenten gebruiken pro Esperanto. Het is de enige vreemde taal waarvan ik - door logisch redeneren - zelf kan oordelen over het correcte gebruik. Esperanto is de taal die me het breedste gamma aan internationale contacten bezorgt. Esperanto is de enige taal waarin ik boeken kan lezen zonder voortdurend een woordenboek bij de hand te hebben. Kan je dit zeggen van een andere vreemde taal waarin je niet enkele maanden bent ondergedompeld? Ik denk het niet...

Piet Glorieux

14-16 september (2e weekend van september)

Beneluksa Kongreso 2018 in Houthalen (Limburg)

Ontmoeting van Esperantisten uit Benelux met ook tal van internationale deelnemers
Op het programma: cursussen, excursies, concerten, lezingen, workshops…
Organizatie: Limburga Esperanto-Asocio, LEA

Meer info op de site: http://olijslagers.info/LEA/BeneluksaKongreso/

7 - 10 -1978 / 7 - 10 - 2018

La historio de Flandra Esperanto-Ligo (FEL)

Flandra Esperanto-Ligo (FEL) estis fondita la 7an de oktobro 1978 kun provizora estraro.
Post aperigo de la statutoj en la ŝtatgazeto, dum speciala kunsido ĝenerala, oni elektis la definitivan estraron.
Pli malpli samtempe ekestis la Grafika Centro Antverpeno. La ekesto de tiu centro fakte estis iom hazarda.
En la domo de Paul Peeraerts, UEA instalis kompostilon. Per ĝi laboris pluraj volontuloj por helpi al la movado.
Ĉar la laboro en la Centra Oficejo de UEA daŭre ampleksiĝadis (sen grandigo de la dungitaro), oni petis de Paul Peeraerts se eble plivastigi la reton de volontuloj en Antverpeno. Tio ĉi ŝajnis esti ebla, kondiĉe ke la laboro okazu ne plu en privata domo, sed en aparta oficejo. Tiun oficejon oni trovis en Arsenaalstraat 5 en Antverpeno. UEA luprenis ĝin kaj tien la kompostilo translokiĝis.
Baldaŭ oni akiris pli da maŝinoj, kaj pli da kunlaborantoj. El la membroj de la grupo ni memoras la nomojn de fam. de Schepper, Gerd Jacques, Manuel Halvelik, Paul Peeraerts, Anne Tilmont, Gert van Tongerloo, Bob Venhuizen, kaj multajn aliajn hazardajn volontulojn.
Ekde aprilo 1979 oni sukcesis dungi unu el la volontulojn, nome Paul Peeraerts, kiu iĝis direktoro. Ekde tiam la oficejo servis kaj kiel grafika centro de UEA (kiun oni baldaŭ eknomis GCA, Grafika Centro Antverpeno), kaj kiel centra adreso de la movado en Flandrujo. Fine de la sama jaro aldoniĝis ankoraŭ alia duontempa dungito, Gerd Jacques. Danke al financa subteno de la ŝtato, laboris ankaŭ dum pluraj jaroj aliaj oficistoj.
En 1982 la Centro nombris 8 plentempajn deĵorantojn, kaj 2 parttempajn, kaj eĉ tiuj apenaŭ sukcesis daŭre majstri la senĉesan laboron.
La 28an de decembro 1981, la Centro translokiĝis al Frankrijklei 140, kie Institucio Hodler el Nederlando estis aĉetinta prestiĝan domon. Tio ĉi ankoraŭ vigligis la aktivecon kaj GCA faris multe da komercaj aktivaĵoj por UEA. En tiu tempo tio kadris en la ekspansia politiko de UEA. Ĝi havis ne nur oficejon en Antverpeno sed ankaŭ en Nov-Jorko kaj en Budapeŝto.
Post iom da tempo tamen UEA ĉesigis sian ekspansian politikon kaj iom post iom fermis ĉiujn siajn oficejojn krom la centra oficejo en Roterdamo. Ĉar fermi la centron en Antverpeno signifus maldungi plurajn homojn kaj perdi la konstantan adreson, ekestis interparoloj inter FEL kaj UEA kiuj finiĝis per la decido, ke FEL aĉetos ĉiujn materialojn de GCA kaj transprenus ilin, kune la dungitaro. Finiĝis do en 1989 la ekzisto de GCA kaj Flandra Esperanto-Ligo disponis ekde tiam pri propra kompostejo kaj presejo.
Post tio FEL iĝis unu el la plej gravaj eldonejoj de Esperantujo. Ĝi ricevis de Juan Régulo Perez, la fondinto de la eldonejo Stafeto, la permeson pluporti la markon Stafeto kaj instigon eldoni sub tiu marko prestiĝajn Esperanto-librojn.
Ĉar Instituto Hodler volis vendi sian domon, fine de 2016 FEL translokiĝis al Lange Beeldekensstraat 169.

STARTEN MET ESPERANTO, OEFENEN EN ... HET GEBRUIKEN

Om Esperanto te leren zijn er veel mogelijkheden. Kijk maar eens op http://esperanto.start.be/ ! Hierna volgt een persoonlijke selectie: klassikaal, zelfstudie via internet, via een app of via een cursuspakket.

1. KLASSIKAAL

ANTWERPEN – Cursus voor beginners en gevorderden
Sessies: nog te bepalen
Cursusleiders:
beginners: Lode Van De Velde
gevorderden: Yves Nevelsteen / André Staes
Informatie en aanmelding: Esperanto-centrum 03 234 34 00 www.esperanto.be/antwerpen
Locatie:
beginners: nog te bepalen
gevorderden: Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen
Informatienamiddag: zaterdag 29 september van 14u – 16u in het Esperantohuis

OOSTENDE – Cursus voor beginners, conversatiecursus voor gevorderden
Sessies:
voor beginners: vanaf september tot juni – elke maandag van 16u tot 17u
conversatieronde: vanaf september tot juni – elke maandag van 14.00u tot 15.45u
Cursusleiders & info:
beginners: Anne Brabant, tel. 059 44 82 50, anne.brabant@telenet.be
gevorderden : Germain Pirlot, tel. 059 70 87 00, gsm: 0474 44 41 92, gpirlot@esperanto.org
Locatie: De Boeie, Kerkstraat 35
Retadreso: www.lakonko.be

En voor wie het over de taalgrens zoekt...

BRUSSEL – Cursus voor beginners en cursus voor gevorderden
elke woensdag van 18.30u tot 20u.
van 12 september tot eind juni, men volgt de schoolkalender (raadpleeg zeker de website www.esperantobruselo.org)
Cursusleiders – beginners: Françoise Pellegrin
gevorderden: Nicolas De Buyl
Informatie en aanmelding: Françoise PELLEGRIN, fransuaz@esperantobruselo.org
Locatie: CC De Pianofabriek, Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis

TILFF – cursussen voor beginners, 2de jaars
Tijdstip: beginners elke zaterdag van 13u tot 15u, vanaf 15 september tot juni 2019
2de jaars elke zaterdag van 11u tot 13u, vanaf 22 september tot juni 2019
Cursusleiders: beginners Viviane C.J. Tits
2de jaars Eric Némès
Informatie en aanmelding: Viviane C.J. Tits, vivane.messanges@gmail.com, tel. 04/365.73.87,
Facebook: 'viviane tits' of ,viviane' of ,esperanta cxielarko'
Locatie: Ecotopia, rue d'Angleur 92, Tilff

LUIK – cursus voor beginners
Tijdstip: beginners op dinsdag om de twee weken van 17u tot 18u30, vanaf 18 september tot juni 2019
Cursusleider: Viviane C.J. Tits
Informatie en aanmelding: Viviane C.J. Tits, arane.messanges@gmail.com, tel. 04/365.73.87
Locatie: Espace Belvaux, rue Belvau 189, Liège

CHARLEROI – conversatiecursus
Tijdstip: elke dinsdag van 9u30 tot 12u, van september tot juni
Vorm: iedereen kiest een thema uit, presenteert het en het wordt besproken
Informatie en aanmelding: Michèle Villers, michele.villers@hotmail.com
Locatie: centre 3ième âge Mascaux, rue des Champs 124, Marcinelle

VERVIERS – beginnerscursus voor senioren (>50 j.)
Tijdstip: elke donderdag om 9u30 tot 12u, van **september tot juni**
Informatie en aanmelding: Jean-Marie Jacques, email: jeajacques@voo.be
Locatie: local des Minières, place du général Jacques Verviers,

2 VIA EEN APP

DUOLINGO – gratis cursus in de vorm van een computerspel, te vinden op Google Play (Android), App Store (iOS)
Werktalen: Engels, Spaans en Portugees
Meer info: www.duolingo.com/courses
Commentaar: Heel degelijke cursus, die wel enige inspanning vergt, maar het loont. Het bewijs daarvan: tijdens bijeenkomsten (en natuurlijk op internet) duiken meer en meer mensen op die Esperanto via Duolingo hebben geleerd.

LANGUAGE DROPS – moeiteloos visueel Esperanto leren, te vinden op Google Play (Android), App Store (iOS)
Werktaal: Engels
Meer info: www.languagedrops.com
Commentaar: Drops helpt je nieuwe woordenschat te leren via leuke, snelle games met eenvoudige mnemonische afbeeldingen. Het is gratis als je het 5 minuten per dag gebruikt.

3 VIA INTERNET

LERNU – gratis cursus in de vorm van een stripverhaal
Werktaal: Nederlands
Meer info: www.lernu.net/nl
Commentaar: Degelijke cursus; sinds kort is de site in een eigentijds, professioneel jasje gestoken. Je kan hulp vragen van een begeleider. Woordenboek en grammatica eveneens beschikbaar.

KURSO DE ESPERANTO – multimedia computerprogramma voor de zelfstudie van Esperanto
Werktaal: Nederlands
Meer info: www.ikurso.net
Commentaar: Slechts 12 lessen. Uitspraak en luisteroefeningen. Met correctiedienst via e-mail.

PINGVENO – online Esperantosleutel. Beknopte grammatica en woordenlijst.
Werktaal: Nederlands
Meer info: www.pingveno.nl
Commentaar: Dit boekje bevat een kort overzicht van de grammatica en geeft een vertaling van de ruim 1500 meest gebruikte woorden. Met behulp van deze sleutel kun je een eenvoudige Esperantotekst begrijpen.

BABADUM – Al spelend leren!
Meer info: www.babadum.com
Commentaar: BaBaDum is een website waarmee je tot 5 spellen in 21 talen kan spelen om je vaardigheden in een vreemde taal te verbeteren en te oefenen. Er worden leuke en unieke beelden gebruikt en de audio in het Esperanto is duidelijk uitgesproken.

4 VIA CURSUSPAKKET

ESPERANTO PROGRAMITA - cursus voor zelfstudie volgens de geprogrammeerde instructie
Werktaal: Nederlands
Samenstelling: boek + audio-cd (+ woordenboek Esperanto-Nederlands-Esperanto)
Prijs: boek + audio-cd: 19,70 EUR + verzend-kosten
woordenboek: 18 EUR + port
Actie (september en oktober): 50% korting
te bestellen bij de webwinkel van de Vlaamse Esperantobond: www.retbutiko.net
Commentaar: Met dit cursuspakket (boek + audio-cd) bereik je in drie tot zes maanden - afhankelijk van je taalaanleg en individuele inspanning - een taalbeheersingsniveau waarmee je je behoorlijk uit de slag kan trekken.

ESPERANTO - GRAMMATICA MET OEFENINGEN - een gedegen grammatica voor ten minste enigszins gevorderde esperantisten.
Werktaal: Nederlands
Samenstelling: boek + audio-cd
Prijs: boek + audio-cd: 19,90 EUR + verzend-kosten
te bestellen bij de webwinkel van de Vlaamse Esperantobond: www.retbutiko.net
Commentaar: Een basiskennis van grammaticale verschijnselen wordt verondersteld. Bij het boek is een cd gevoegd met ongeveer een uur speeltijd. Daarop zijn uitspraakoefeningen, uitgewerkte opgaven en enkele stukjes Esperanto-zang te horen.

JUNA AMIKO (pe)
Magazine voor leerlingen en beginners, uitgege-ven door de Internationale Bond van Esperanto-

leerkrachten (ILEI). Het verschijnt jaarlijks vier keer.

Tijdschriften

In volgorde van moeilijkheidsgraad.
pe = op papier en elektronisch, e = alleen elektronisch

Juna Amiko (pe)
Het biedt een verscheidenheid aan korte, eenvoudige teksten in eenvoudige, of in ieder geval niet te ingewikkelde taal. Het presenteert vertellingen, artikelen over actuele onderwerpen, gedichten, liedjes, quizzen, moppen, theatervoorstellingen, verslagen over Esperanto-evenementen, interviews en nog veel meer.
www.tinyurl.com/juna-amiko

Kontakto (pe)
Voor gevorderden die zich interesseren voor andere landen, volkeren, culturen en samenlevingen.
Uitgegeven door TEJO, de Esperanto-jongeren.
www.uea.org/revuoj/kontakto

Monato (pe)
Een van de wereldwijd bekendste tijdschriften over actualiteit, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond (VEB). Dus met je abonnement steun je meteen ook de VEB. www.monato.net

La Ondo de Esperanto (e) - Het bekendste tijdschrift met nieuws uit de Esperantowereld.
Uitgegeven in Rusland door de uitgeverij Sezonoj.
www.esperanto-ondo.ru

Esperanto (pe)
Uitgegeven door de Wereld-Esperantovereniging.
Onmisbaar als je op de hoogte wil blijven van wat reilt en zeilt in de Esperantowereld.
www.revuoesperanto.org

Le Monde diplomatique (e)
Progressief zicht op de actualiteit. Vertaling van een selectie van artikelen. in Esperanto. Gratis
https://eo.mondediplo.com

Beletra Almanako (pe)
Over Esperantocultuur: literatuur, muziek, toneel, film, sociologie, linguïstiek en cultuurpolitiek.
www.beletraalmanako.com

Semajno de Enigmoj (e)
Een Esperanto-puzzelmagazine. Het bevat kruiswoordraadsels, woordspelletjes, rebussen, woordpuzzels, nieuws, enzovoort.

ESPERANTO OEFENEN

Je kan natuurlijk altijd een bezoekje brengen aan een van de clubs, waar ze je met open armen zullen ontvangen. Je vindt de lijst van de clubs achteraan.
Een andere mogelijkheid is gewoon op zoek gaan naar een Esperantospreker in je buurt met behulp van de Amikumu-app (zie verder).
En nog een andere mogelijkheid is skypen met Esperantoleraars van overal ter wereld via Ekparolu (zie verder).

AMIKUMU-app

De Amikumu-app toont Esperantosprekers in volgorde van de afstand ten opzichte van jouw locatie. Als blijkt dat er iemand in de buurt is die Esperanto spreekt (en dat ook aangeeft via de Amikumu-app), dan kan je die persoon onmiddellijk contacteren - zonder dat je zijn of haar telefoonnummer of e-mailadres kent.
Maak een account aan en ga op zoek naar Esperantosprekers in je buurt. Wie weet is er toevallig een rondreizende Esperantospreker in je buurt. Met de betalende versie kan je jezelf virtueel verplaatsen naar een bepaalde locatie en zo in contact komen met esperantisten die Amikumu daar gebruiken. Da's heel handig als je bv. een reis plant!
Te vinden op Google Play (Android) en de App Store (iOS)
Meer info: www.amikumu.com/nl/

EKPAROLU

Oefen je Esperanto met gevorderde (binnen- of) buitenlandse sprekers. Na een klein testje, dat nagaat of je over een minimale kennis beschikt (anders is het moeilijk communiceren), kan je een communicatiesessie vastleggen met een leraar en op het afgesproken moment beginnen te skypen.
Meer info en aanmelden: www.edukado.net/ekparolu

TELEGRAMO

Telegram is een eenvoudig gratis communicatieprogramma voor computers en mobiele telefoons. Esperantisten gebruiken het om er tekst- en spraakberichten mee te verzenden en om andere sprekers te bellen. Het is mogelijk om alle soorten inhoud ermee te verzenden. Er zijn veel groepen waarbij esperantisten over verschillende onderwerpen praten.
www.telegramo.org

FACILA.ORG

Eenvoudige teksten, die ook beluisterd kunnen worden.

ESPERANTO GEBRUIKEN

Wie *Horizontaal* leest, ontdekt voortdurend andere mogelijkheden.
Om je een beetje wegwijs te maken vind je hieronder enkele "portaalsites", die je doorverwijzen naar allerlei toepassingen. Je kan je natuurlijk ook abonneren op een tijdschrift (cfr. formulier in bijlage) of boeken lezen.

Portaalsites en andere

Esperanto.start
Esperanto ontdekken, leren en gebruiken.
Voorstelling van Esperanto en links naar allerlei cursussen.

Esperanto.start.be en **Esperanto.net/nl**

Studio
Dagelijks actualiteitenjournaal. Veel gratis downloadbare boeken. Links naar (web- en andere) radio's, videomateriaal.
http://novajhoj.weebly.com/

Maklerejo: Veel links naar gebruiksmogelijkheden van Esperanto (zie artikel verderop).
http://eo.wikipedia.org/wiki/Maklerejo.de

Eventoj
De meest volledige kalender van Esperantobijeenkomsten.
www.eventoj.hu/kalendaro.htm

El Popola Ĉinio : Interessante info over (vooral Chinese) actualiteit en uit de Esperanto-wereld
De (zelf)censuur moet je erbij nemen.
http://www.espero.com.cn/

Libera Folio: onafhankelijke (en kritische) online Esperantokrant over de Esperantobeweging.
www.liberafolio.org

Sumoo: Wedstrijd met de bedoeling om het lezen van Esperantoboeken aan te moedigen. Je voert a.h.w. een strijd met jezelf om binnen een bepaalde tijdspanne een boek uit te lezen.
www.esperanto-sumoo.strefa.pl/index.html

Tutmondaj Voĉoj:: Nieuws dat in de gewone media zelden aan bod komt. Vertaling van geselecteerde artikelen van de site Global Voices.
http://eo.globalvoices.org/

Wikipedia Esperanto: Al meer dan 250.000 artikelen in deze internet-encyclopedie.
eo.wikipedia.org

Tijdschriften

In volgorde van moeilijkheidsgraad.
pe = op papier en elektronisch; e = alleen elektronisch

Juna Amiko (pe)
Het biedt een verscheidenheid aan korte, eenvoudige teksten in eenvoudige, of in ieder geval niet te ingewikkelde taal. Het presenteert vertellingen, artikelen over actuele onderwerpen, gedichten, liedjes, quizzen, moppen, theatervoorstellingen, verslagen over Esperanto-evenementen, interviews en nog veel meer.
www.tinyurl.com/juna-amiko

Kontakto (pe)
Voor gevorderden die zich interesseren voor andere landen, volkeren, culturen en samenlevingen.
Uitgegeven door TEJO, de Esperanto-jongeren.
www.uea.org/revuoj/kontakto

Monato (pe)
Een van de wereldwijd bekendste tijdschriften over actualiteit, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond (VEB). Dus met je abonnement steun je meteen ook de VEB. www.monato.net

La Ondo de Esperanto (e) - Het bekendste tijdschrift met nieuws uit de Esperantowereld.
Uitgegeven in Rusland door de uitgeverij Sezonoj.
www.esperanto-ondo.ru

Esperanto (pe)
Uitgegeven door de Wereld-Esperantovereniging.
Onmisbaar als je op de hoogte wil blijven van wat reilt en zeilt in de Esperantowereld.
www.revuoesperanto.org

Le Monde diplomatique (e)
Progressief zicht op de actualiteit. Vertaling van een selectie van artikelen. in Esperanto. Gratis
https://eo.mondediplo.com

Beletra Almanako (pe)
Over Esperantocultuur: literatuur, muziek, toneel, film, sociologie, linguïstiek en cultuurpolitiek.
www.beletraalmanako.com

Semajno de Enigmoj (e)
Een Esperanto-puzzelmagazine. Het bevat kruiswoordraadsels, woordspelletjes, rebussen, woordpuzzels, nieuws, enzovoort.

Unesko-Kuriero (pe)
De Esperantoversie van het kwartaalblad van Unesco dat als doel heeft om de idealen van Unesco te promoten, een platform te behouden voor de dialoog tussen culturen en een forum te bieden voor internationaal debat.

ESPERANTO LOKE

KIEL ENMOVADIGI DUOLINGO-ANOJ

Pli ol 1,7 milionoj da homoj eklernis Esperanton per Duolingo. Sed kie estas tiuj lernantoj? Multaj el ili eble rezignas pri la lernado pro multaj kaŭzoj, interalie, ĉar ili ne sukcesis starigi personan kontakton kaj amikecan rilaton kun esperantistoj en siaj loĝurboj.

Pro tio UEA fariĝis partnero de Duolingo. UEA helpos trovi evento-gastigantojn, kiuj jam bone konas Esperanton, kaj Duolingo prizorgos invitojn al tiaj lokaj eventoj por lernantoj, kiuj iom progresis en la Esperanto-kurso.

Gastigantoj estas volontuloj, kiuj organizas interesajn, agrablajn eventojn, kie Esperanto-lernantoj de ĉiuj niveloj lernas kaj amuziĝas kune. La eventoj povas esti diversspecaj, ekzemple babiladaj rondoj, studgrupoj, ludaj aŭ muzikaj renkontiĝoj en via loka klubo aŭ kafejoj, aŭ promenadoj en urboj aŭ en naturo.

Ni jam komencis traduki la evento-retejon de Duolingo al Esperanto, por ke ĉiuj esperantistoj povu gastigi eventojn, diskonigi ilin per Duolingo kaj akcepti novajn lernantojn. En ĉi tiu unua, prova fazo ni precipe serĉas volontulojn, kiuj krom Esperanto regas la anglan aŭ la hispanan, la du nunajn kurslingvojn.

Se allogas vin la ideo organizi eventojn kaj gastigi novajn Esperanto-lernantojn per Duolingo, bonvolu kontakti Emilio Cid cid.emilio@gmail.com.

Emilio Cid

Vervolg van pagina 7

PODCASTS EN RADIO

Muzaiko
24/24u internetradio in het Esperanto!
http://muzaiko.info

Ĉina Radio Internacia
Dagelijkse uitzending in het Esperanto vanuit China.
www.tinyurl.com/chinaradio

Radio Havano Kubo
Wekelijkse uitzending in het Esperanto vanuit Cuba: www.tinyurl.com/radiokubo

Kern.punkto
Podcast over techniek, cultuur en maatschappij: https://kern.punkto.info

Varsovia Vento
Podcast van een Poolse Esperantoclub in Warschau: www.podkasto.net

La Bona Renkontiĝo
Podcast van Stela Eszti over hoe je een goede Esperantobijeenkomst kunt organiseren: www.laboren.org

En vele andere…

ESPERANTO IN DE MEDIA

De laatste maanden is Esperanto – behalve in de Gazet van Antwerpen naar aanleiding van het openingsfeest – in een aantal (sociale) media verschenen.

Het is komkommertijd. Voor de krant *De Morgen* een gelegenheid om een serie artikeltjes te wijden aan "De dag van…': de dag van het pluimvee, de dag van het palindroom en… de dag van Esperanto (sic)."
"Is het Esperanto geflopt of niet?" Je kan het al raden - het zou geen Vlaamse kwaliteitskrant zijn mocht ze niet meewarig schrijven over Esperanto. Enerzijds met enige sympathie voor de idee, anderzijds met spot over het zgn. mislukte ideaal.
Op leugens kan je de journalist moeilijk betrappen, afgezien van het feit dat hij zoals veel andere persmensen er nog altijd niet in slaagt om Esperantofragmenten correct te kopiëren ('mi hava revon'). De journalist slaat ook de bal mis als hij schrijft dat 'de dag van het Esperanto' 'gevierd wordt met een congres', alsof dit de enige jaarlijkse ontmoeting is van Esperantosprekers.
Maar dit zijn details. De schrijver vergelijkt het aantal esperantisten (hij citeert het cijfer van anderhalf miljoen) met pakweg het aantal West-Vlamingen en besluit daaruit dat Esperanto mislukt is als universele taal. Hij verliest daarbij wel uit het oog dat die anderhalf miljoen diverstaligen via Esperanto wel effectief en goed kunnen communiceren met elkaar, wat je van het "West-Vlaams" moeilijk kan zeggen...
Hij besluit: "Die goeie ouwe Zamenhof is er wel degelijk in geslaagd een levende taal te bedenken. Ze wordt nog steeds gebruikt, er zijn mensen die ze als moedertaal hanteren, er worden boeken in gepubliceerd. Maar een universele taal is ze duidelijk niet geworden." Daar kunnen we moeilijk iets aan afdoen, ook al kan de Esperantobeweging als verontschuldiging inroepen, zoals hij schrijft, dat "Het keerpunt is gekomen na de Koude Oorlog, toen het gros van de wereldbevolking zich neerlegde bij de hegemonie en het Engels begon te omarmen."
Je kan iets op twee manieren beoordelen: als een halfvol of als een halfleeg glas. Wanneer het over Esperanto gaat, verkiezen de meesten om een of andere reden het tweede: de mislukkingen benadrukken en de successen minimaliseren. Ik kan me niet voorstellen dat de journalist bijvoorbeeld bij veel esperantisten te rade is geweest.
En wat mislukkingen betreft. Er zijn veel andere idealistische bewegingen die je ook niet bepaald een succes kan noemen. De "Noord-Zuidbeweging" (waar ik zelf actief in ben en waarover ik dus enig recht van spreken heb) om er maar één te citeren. Om een of andere reden wordt die laatste zelden als een mislukking bestempeld. Heeft het toch met psychologie te maken zoals wijlen Claude Piron schreef?

De Amerikaanse linguïst David J. Peterson, bedenker van enkele nieuwe talen voor de succesvolle tv-serie "Game of Thrones", in mei te gast in de *Vooruit* in Gent, voert ongeveer dezelfde toon. In een interview met de VRT noemt hij Esperanto een mislukking hoewel het "Zonder enige twijfel de meest succesvolle nieuwe taal ooit bedacht is. "Door de Eerste en later de Tweede Wereldoorlog is die internationale optimistische stemming vernietigd," stelt Peterson vast. "Esperantosprekers werden zelfs naar de concentratiekampen gestuurd." En het Engels heeft de rol van lingua franca overgenomen "omdat de VS te dominant en de rest van de wereld te inschikkelijk is". Hij besluit dat er "sindsdien geen animo meer is" voor Esperanto. Grotendeels waar, alleen over die "animo". Ik denk dat zijn informatiebronnen over Esperanto toch wel een "update" nodig hebben...

Wie wel met veel esperantisten contact heeft gehad, is de Amerikaanse prof. **Esther Schorr**, auteur van *Esperanto: a bridge of words*'(zie *Horizontaal* nr. 285). In een TED-talk (een serie korte voordrachten van mensen die iets interessants te vertellen hebben) omschrijft ze de Esperantobeweging als een metafoor voor hoe ze de toekomst ziet. Gedurende zeven jaar heeft ze gepraat en geleefd met esperantisten en dat heeft haar een aantal mythes, waarin ze aanvankelijk ook zelf geloofde, leren ontkrachten. Bv. dat Esperanto een mislukking is. Voor haar is "Esperanto een visionaire metafoor: voor universalisme, voor neutraliteit, voor technologieën die barrières doorbreken, voor multiculturaliteit en harmonie. Het is een visie die transformatie omarmt, die de toekomst naderbij brengt. Een toekomst vol generositeit, in het bereik van iedereen, en met geloof in wat we kunnen bereiken als we het samen doen". Misschien is dit iets te veel eer voor de Esperantobeweging (waar conflicten ook allesbehalve uit de lucht zijn), maar het werpt wel licht op een kant van Esperanto die te vaak onderbelicht wordt.

Piet Glorieux

TALENWORKSHOPS IN SCHOLEN

De laatste jaren is er vanuit een aantal scholen regelmatig spontaan de vraag gekomen om een talenworkshop te geven over het Esperanto. In de Moretus Campus Middenschool Ekeren vond in 2016 al zo'n workshop plaats. Hetzelfde team, bestaande uit Françoise Pellegrin, Nicky Janssen en Yves Nevelsteen, heeft deze twee jaar later (februari 2018) mogen herhalen voor twee nieuwe klasgroepen. Myriam Van der Steen heeft in maart in de school van haar dochter in Leuven het Esperanto voorgesteld en in april zijn Pjotr De Mulder en Yves Nevelsteen maar liefst vier zulke workshops gaan geven in het Sint-Jorisinstituut in Bazel (Kruibeke).

Uiteraard is het heel tof dat scholen spontaan aan de Vlaamse Esperantobond vragen om zulke workshops te organiseren. Dat wil ook zeggen dat er een 'markt' voor is; scholen zijn regelmatig op zoek naar originele onderwerpen voor hun activiteiten. Het is daarom de bedoeling om binnen de Vlaamse Esperantobond een werkgroep op te richten die dit actief (én tegen betaling) aanbiedt aan scholen. Het materiaal dat we ondertussen hebben samengesteld en de ervaring die we hebben opgedaan, kunnen we alvast delen met teams die in de toekomst naar de scholen zullen gaan. Jongeren van 15-16 jaar zijn meestal niet zo enthousiast over het Esperanto; het is al een half wonder als je hun interesse een uur lang kunt vasthouden. Maar schijn bedriegt ook wel; iemand die enthousiast is, zal dat vaak niet durven te uiten en er nog wat over moeten nadenken... en het nog een keer of vier-vijf opnieuw ergens moeten tegenkomen, zoals dat wel vaker gebeurt vooraleer je van iets nieuws overtuigd geraakt.

Het lijkt me enorm belangrijk om in scholen actief te zijn, al was het maar omdat leerkrachten belangrijke rolmodellen zijn, met collega's over ons bezoek spreken en zo de hele school beseft – ik citeer even – "dat het Esperanto toch minder dood is dan gedacht". 😉 Ze moesten eens weten wat voor bruisend wereldje het is!

Om een idee te geven hoe zo'n workshop eraan toegaat, geef ik hier een mogelijk tijdschema:

00 inleiding + achtergrondmuziek ("Superbazaro" van Martin Wieze)

05 filmpje "Esperanto Estas": kelkaj ekzemploj en Esperanto

10 interactieve vragenronde

- Wat is Esperanto? Wie heeft dat uitgevonden? En waarom?
- Wie spreekt zoal Esperanto?
- Wat zijn de voordelen?
- Waar vind je de meeste Esperantosprekers?

30 filmpje "Esperanto Estas": introductie grammatica

35 interactieve vragenronde: wie spreekt er zoal Esperanto?

40 filmpje Verdaj Skoltoj + uitleg over de scouts, PEKO, IJK

50 bijeenkomsten

55 voorstellen contactgegevens achter te laten en materiaal mee te pakken,
maar alleen als het hen echt interesseert!

60 Muziek: "Dankon" van Jonny M

Yves Nevelsteen

OPERA IN HET ESPERANTO IN HET NATIONAAL THEATER VAN PRAAG

Op 7 april vond in het Nationale Theater van Praag de première plaats van de opera *Sternenhoch* van de auteur Ivan Acher, gebaseerd op de roman *Het lijden van prins Sternenhoch* van Ladislav Klíma (1878-1928). De opera wordt volledig in het Esperanto gezongen. Opvallend is dat de initiatiefnemer van dit belangrijke project geen esperantist is - het idee kwam van Acher zelf, wiens kennis van het Esperanto beperkt is.

Hij schreef het script in het Tsjechisch, verzocht Miroslav Malovec (de auteur van o.a. het onlangs verschenen Groot Woordenboek Esperanto-Tsjechisch) om een vertaling naar het Esperanto, en pas daarna, toen de vertaling beschikbaar was, componeerde hij de muziek.

Klíma's roman is morbide en de plot van de opera is dat ook. Prins Sternenhoch, een vreemde, trotse dronkaard en vrijgezel, laat zich onder druk zetten door zijn vrienden om te trouwen. Tijdens een wild feest kiest hij voor de lelijke schoonmaakster Helga, dochter van een gepensioneerd hoofdluitenant. Zij is een hoer waar hij van walgt, maar die hij tegelijkertijd toch liefheeft. Zij haat hem, maar baart toch zijn baby: een jongen, waar Sternenhoch trots op is. Maar na de geboorte is ze woest.

Ik laat Helga zingen: *"Je hebt me voor altijd bevlekt - niet door me zwanger te maken, maar door me te dwingen om negen maanden lang jouw gedrocht in mij te dragen, door hem zich te laten vereenzelvigen met mij en ik met hem - ik werd gek! Hij moet sterven!"* Dus doodt ze de kleine jongen voor de ogen van Sternenhoch en volgt ze de roep van haar hart - haar geliefde.

Het einde is ook morbide: Sternenhoch gooit Helga in een vergeetput, waar ze sterft, maar ondanks dit alles voelt hij liefde voor haar en droomt hij vaak over haar. Aan het einde van de roman en ook van de opera, is hij zo verward en gek genoeg om haar lijk te zoeken en er de liefde mee te bedrijven.

Doorheen heel het spektakel verwart Sternenhoch zijn dromen met de realiteit. Ondertussen zijn er perfecte aria's te horen, gezongen door top-operaspelers, en wordt er uitstekend gedanst op een choreografie van hoge kwaliteit.

Ondanks de angst die de m.i. afstotelijke inhoud van het programmaboekje me had ingeboezemd, moet ik toegeven dat ik van de voorstelling een zeer positieve indruk overhoud. Misschien even de stemmen van de hoofdrolspelers voorstellen: Helga - sopraan; Helga's vader - bas; Kuhmist, orakel en heks - mezzosopraan; dichter en geliefde van Helga - bariton; verteller - bas-bariton. Tijdens het uitwerken van deze rollen had de auteur al concrete zangers in gedachten, met wie hij in het verleden succesvol had samengewerkt. Hij had echter een probleem om een goede vertolker te vinden voor de hoofdrol Sternenhoch. Hij stelde zich een specifieke tenor voor met een mooie contratenor en probeerde een aantal Tsjechische, Italiaanse en Poolse zangers uit. Uiteindelijk hoorde hij in een schouwburg in de Noord-Boheemse stad Ustí nad Labem toevallig precies de stem die hij zocht. Het was die van de Bulgaarse zanger Sergej Kostov, die voor korte tijd in Tsjechië verbleef. Aanvankelijk was hij bang om het Nationale Theater binnen te gaan, omdat hij geen Tsjechisch of Engels sprak en communicatieproblemen vreesde, maar gelukkig aanvaardde hij de rol en uiteindelijk kreeg hij een overdonderend applaus. Ik veronderstel dat hij met dit perfecte optreden een succesvolle carrière zal starten.

In het programmaboekje zit een compleet cahier in het Esperanto met vertaling naar het Tsjechisch (er bestaat ook een Engelstalig programmaboekje, met een Engelse vertaling van de tekst). Op de première was ook Miroslav Malovec uitgenodigd en tijdens de korte plechtigheid na de show, presenteerde Ivan Acher hem als Esperantovertaler. Voordat ik de opera ging bijwonen, nam ik contact op met de auteur en vroeg ik hem om een interview, wat hij met veel plezier aanvaardde. Op mijn vraag, waarom hij precies koos voor het Esperanto, antwoordde hij dat hij wou dat het publiek de woorden niet 'auditief' zou begrijpen, wat tijdens aria's sowieso nauwelijks mogelijk is, maar zich meer zou focussen

op de melodie. Volgens de auteur is Esperanto, met zijn duidelijke klinkers in elke lettergreep en accent op de voorlaatste, als het ware voor muziek gemaakt - en daarom gebruikte hij de taal ook. Bovendien klinkt ze Italiaans, de meest gebruikte operataal.

De opera is ondertussen vijf keer uitgevoerd. Na de zomervakantie is het wat wachten op nieuwe voorstellingen. De volgende is pas gepland tegen het einde van het jaar.

Met toestemming van Petro Chrdle en Esperanto Actuell
(vertaling: Yves Nevelsteen)

LASTA LUNKVARONO	**Het laatste maankwartier** (Henri VATRE, 1908-1998)
1) La dukorna luno	De dubbel gehoornde maan
Ofelie flosos	zal vlotten zoals Ofelia
el la vidva duno	uit het weduwnaarsduin
de la oriento.	van het oosten.
2) Parko, vin prirosos	Park, jou zal bedauwen
vane ja l'aŭroro.	tevergeefs de dageraad.
Post momento	Na 'n ogenblik
peze leze krozos	zal zwaar gevaarlijk kruisen,
en la pozo	in de pose (houding)
de dentpreta saŭro	van bijtgrage hagedis,
la buldozo.	de **bulldozer.**
3) Kavon oni fosos	Een kuil zal men graven
vasta kaj profunda,	wijd en diep,
kia la silento,	zoals de stilte is,
kiun homoj murdos	die de mensen zullen vermoorden
tie kaj sepultos.	daar en begraven.
4) La suburb' elsprosos	De wijk zal opbloeien
sur la grund' fekunda.	op de vruchtbare grond.
Kreskos lu-kvartalo	Er zal 'n huurhuizenwijk groeien
el beton' kaj ŝtalo.	van beton en staal.
5) Nokte la fantomoj	's Nachts,
silkaj de silento	de zijden fantomen van het zwijgen
sidos en anguloj	zullen zitten in watten hoeken
vataj de la domoj	van de huizen
kie ilin kultos	waar hen zullen vereren
sole kat-okuloj.	alleen kat-ogen.

LA POEMO.

La titolo. **Lasta lunkvarono.**

Ĉu la luno havas kvaronojn?

Depende de ĝia situacio rilate al la suno, ni povas vidi de la luno ĝian plenan, duonan aŭ kvaronan formon.

La lasta lunkvarono = kiam la luno malkreskas ĝis la nova luno aperos.

Kio estas **plenluno**?

Kiam estas videbla ĝia... tuta disko.

N.B.: Kelkfoje la **plenluno** disvastigas lumon preskaŭ ...tagan. Ĉu jen kredebla aserto?

La **novluno** estas ĉe la **islamanoj** la signo por... la komenciĝo de ilia monato.

Peti pri la luno= ?

Peti pri iu maleblaĵo. *onmogelijks*

Kio estas **lunatiko**?

Homo ege kaprica kaj humorŝanĝa.

Kiu ligo kun la luno?

Temas pri iu, kiu emas shanĝiĝi kiel la luno.

Verso 1. **La dukorna luno**

Kiam tia luno videblas?

Kiam ĝi estas **nek plena nek duona**.

Pri kiu litero tia luno tiam povas pensigi?

Tre verŝajne al la litero C !

Versoj 2-4. **Ofelie flosos el la vidva duno de la oriento.**

Ofelie =

kiel Ofelia, la amatino de Hamleto, ĉefrolulo° de dramo de Ŝekspiro. *hoofdpersoon*

flosi = ?

resti sur likvo°. *vloeistof*

Ĉi tie la luno moviĝas kvazaŭ ĝi **flosas**.

Kio facile flosas?

Malplena barelo°, seka ligno°, *vat; hout*

ŝipruina°, tabulo°. *scheepswrak; plank*

La luno flosos el la duno de la oriente =?

La luno aperos en la oriento. Ni povas supozi, ke la aŭtoro observas dun-pejzaĝon.

Kial la dukorna luno agos kiel tiu Ofelia?

Ĝi mortos same kiel Ofelia.
vidvo = ?
viro, kies edzino mortis kaj kiu ne re-edziĝis.
duno = ?
eola° montetforma akumulaĵo de sablo. *van de wind*
Komparu: neĝduno: amaso de neĝo, farita de la vento sur malebena° grundo. *oneffen*

Versoj 5-6. **Parko, vin prirosos vane ja l'aŭroro.**

Notindas, ke la atento nun koncentriĝas pri la parko, kiu eĉ iĝas aŭskultanto.
prirosi=?
kovri per **roso** (frue matene).
Kiel aŭroro povas prirosi parkon?
Dum la aŭroro okazas ofte variado de la natura temperaturo kaj krome de la konsisto de la aero. Pro tio, ĉi lasta povas multe varii, ne nur en ĝia temperaturo sed precipe en ĝia sekeco° aŭ humideco°. *droogte; vochtigheid*
vana = ?
sen rezulto, senutile.
aŭroro = ?
tiu momento de la matena krepusko°, *schemering* kiam la ĉielo rugiĝas.
Jen eble poeta deklaro pri ies estonto: La novnaskito staras en la **aŭroro** de sia vivo.
Kial la ago de la aŭroro estus **vana**?
La rosumo ne restas. Se iĝas pli varme, la gutoj° vaporiĝas°. *druppels; verdampen*

Versoj 7-11. **Post momento peze leze krozos en la pozo de dentpreta saŭro la buldozo.**

peze = ?
Figurasence°: penige°, *in figuurlijke zin; moeitevol*
kp. iu moviĝante peze ne kapablas... rapidi.
Ia eraro povas certe pezi sur ies... konscienco.
leze = ?
damaĝante (lezo: *letsel*).
Ekz. Absceso lezas la haŭton.
peze leze: bela son-kombinaĵo°. *klanksamenspel*
krozi = ?
navigi ien kaj reen; fari krozon.
pozo = ?
teniĝo° kaj mieno° *houding; gelaatsuitdrukking*
de iu, kiu pli-malpli intence pozas.
Kiam oni devas konservi la pozon almenaŭ dum unu minuton?
Kiam oni estos fotografata de iu.
Kion pensi pri iu, kiu volas **pozi** kiel spritulo°? *geestigaard*
Eble ke li estas enuigita, teda°. *vervelend*
Kio estas tiu **saŭro?**
Reptilio° kun korpo kovrita de kornecaj° platoj. *reptiel* *hoornachtig*
Kio do estas tiu **buldozo?**
Temas laŭ la vortaro pri traktoro surraŭpa° aŭ surrada° ekipita *op rupsband; op wiel*
per antaŭa ŝtala° lamenego° *stalen; grote plaat*
por senradikigi° kaj ebenigi° *ontwortelen; effenen*
grundon.
Iu povus esti **dentpreta** = preti por?
mordi°, ne por rideti°! *bijten; glimlachen*
Kial la buldozo estas traktata de/kiel **dentpreta saŭro**?
Unue verŝajne pro ĝia tipa **movmaniero**, kvazaŭ kuŝante kaj glitante° surgrunde kaj *glijdend*
krome ĉar la maŝino per siaj dentoj mordas en la grundon.

Versoj 12-16. **Kavon oni fosos, vasta kaj profunda, kia la silento, kiun homoj murdos tie kaj sepultos.**

Kio estas **kavo**?
Malplenaĵo° en solida korpo. *holte*
Povas temi pri kia malplenaĵo?
Pri truo, fendo° aŭ alia malplenaĵo. *spleet*
Ankaŭ ekz. en fraŭlina vango: kaveto° ! *kuiltje*
fosi = ?
fari kavaĵon, eltiri teron por fari kanalon, puton, tombon.
Averto: Kiu fosas foson, tiu mem... falos en ĝin.
Do bone pripensii antaŭ ia kreado.
profunda : Iuj vortoj povas veni el la **plejfundo**° de ies koro = ? *de diepste bodem*
Ili estas ege forte sentataj.
Kiel **homoj murdos la silenton**?
Pro la bruego de la konstruado de novaj loĝejoj°. *woning*

Versoj 17-20. **La suburb' elsprosos sur la grund' fekunda. Kreskos lu-kvartalo el beton' kaj ŝtalo.**

elsprosi = ?
kovriĝi de sprosoj, alivorte de verdaj ĝermoj°, ĉi tie, figurasence, de *kiemen*
konstruaĵoj. La **suburbo** estas komparata kun... kreskanta planto.
Kial tie la grundo estus fekunda?

Figurasence! La konstruaĵoj plimultiĝas.
Aliflanke tiu bela komparo devas sugesti kion?
Ege densan° urbon, kiu krome *dicht opeen* disvolviĝas°. *zich ontwikkelen*
Notindas, ke **la stilo de la priskribo** restas poezia tiom longe ke... la fina situacio aperas.
Temas efektive pri lu-kvartalo.

Versoj 21-26. **Nokte la fantomoj silkaj de silento anguloj vataj de la domoj, kie ilin kultos sole kat-okuloj.**
Kiuj povas esti tiuj **fantomoj**?
Simple la ĉe-esto de silento?
Verdire la silento povas regi° tiom forte, *heersen* ke ĝi influas la ĉe-estantojn°. *aanwezigen*
Eble Vatré ĉi tie denove referencas al Hamleto: Nokte la spirito (de lia murdita patro) tiom forte instigas murdi° Claudius, la nova *vermoorden* edzon de la reĝino, sed la patrino (de Hamleto) povas pluvivi.
Kion speciale sugestas la ideo pri **silko**?
Temas pri io ne forta, ne peza, glitanta, dolĉa.
De kie aperas ia kato?
Katoj estas noktobestoj. Kaj tiuj bestetoj havas specialan talenton por longe kaj atente kaj krome ege silente observi sian ĉirkaŭaĵon°. *omgeving*

Ĝenerala impreso pri la poemo.
Jen certe surpriza poemo. Ĝi promesas en sia titolo ian revadon pri la tiom stranga sed tamen ege kutima aperaĵo en nia ĉielo. Sed ni devas legi ĉi tie ion pri la malapero de parto de ia parko ĉar domoj tie estos konstruataj.
Rimarkinda estas lia referenco al Hamleto, per kio la poeto klare montras kiom por li la tuta afero estas kruela kaj venĝokria°. *wraakroepend*

ZAMENHOFAĴOJ KUN KELKAJ UZITAJ VORTOJ.
Lasta. (titolo)
1) **Plej bone ridas, kiu... laste ridas.**
Wie laatst lacht, best lacht.
Nur je la fino oni povas vidi kiu gajnis.
2) **El amaso la hundo atakas... la lastan.**
Lett.: De hond valt de laatste aan uit een menigte.
Kial?
Li ne timas° sekvanton. *vrezen*

Korno. **(verso 1)**
1) **Preni la bovon per... la kornoj.**
De koe bij de horens vatten.
Amuza maniero por diri: Iri rekte al la malfacilaĵo.
2) **Riĉulo havas kornojn, malriĉulo... dornojn°.**
Letterlijk: Een rijke heeft horens, een arme doornen.
Alivorte?
La unua estas bonŝanca, li havas ĉion, kio faciligas lian vivon, dum la dua havas ege malfacilan vojon.

Luno. **(verso 1)**
1) **Se forestas la suno, sufiĉas... la luno.**
Lett.: Als de zon weg is, volstaat de maan.
Alivorte, pli ĝenerale?
Ĉiam oni sin adaptu al la donitaj cirkonstancoj.
Kiu dirus tian surprizan deklaron?
Verŝajne iu, kiu facile kontentiĝas per brokantaj° solvoj°. *tweedehandse oplossingen*
2) **Vespere ĝuu lunon, sed ne serĉu... la sunon.**
Lett.: 'Geniet s' avonds van de maan, maar zoek de zon niet.
Oni ne serĉu la maleblon, oni kontentiĝu pri tio, kion oni havas.
3) **La luno ne aŭskultas, kiam hundo ĝin insultas.**
Lett.: De maan luistert niet wanneer een hond haar beledigt.
Iu valora (la luno) ne atentas insultojn de subulo°. *een mindere*

Vane. (verso 6)
1) **Kontraŭ forta mano la leĝo estas vana.**
Lett.: Tegen een sterke hand is de wet weerloos.
Espereble neniu konsentos pri tiu deklaro !
2) **Por longa malsano kurac' estas vana.**
Lett.: Voor een lange ziekte is genezing tevergeefs.
Daar helpt geen lievemoederen aan.
Ĉu vere?
3) **El malplena telero vane... ĉerpas kulero.**
Lett.: Uit een leeg bord schept een lepel tevergeefs.
Kiakaze tiu averto utilas?
4) **Vane vi tentas, mi ne... konsentos.**
Lett: Je probeert tevergeefs, ik zal niet toegeven.
Vi tentas sen rezultoj.
Zamenhof havas multajn aiajn esprimojn por nin averti pri vanaj agoj:
4) **Al fiŝo ne instruu...** naĝarton.
Lett.: Leer het zwemmen niet aan de vissen.
Kiam pli ĝenerale dirindas?
Kiam al iu estas donataj nenecesaj lecionoj.
5) **Atendi sur tero, ĝis ...** sekiĝos la rivero.
Lett.: Op aarde wachten tot de rivier droog zal zijn.

Dirinda en kiu cirkonstanco?
Kiam la atendo estas senespera.

6) **Batadi kontraŭ... la sorto.**
Lett.: Vechten tegen het lot.

Kuraĝuloj emas fari tion kaj ni certe aplaŭdos sed multaj levos la ŝultrojn.

7) **Ĉerpi akvon per... kribrilo.**
Lett.: Water scheppen met een zeef.

Fari ion... maleblan.

La kampula vivo donis al Z. grandan inspiron:

8) **Al kokino la ovo** lecionojn... ne donu.
Lett.: Aan een hen moet het ei geen lessen geven.

= Iu sen sperto° ne instruu. *ervaring*

9) **Draŝi fojnon.** *Lett.: Hooi dorsen.*

Vane labori, ĉar fojno neniam donos iun ajn greneron.

10) Melku bovon senfine, li lakton... ne donos.
Lett.: U mag het rund eindeloos melken, hij zal geen melk geven.

Same ideo. Ne provu atingi la maleblaĵon kaj krome bone informiĝu antaŭ ol agi.

Kromaj vanaj situacioj:

11) **Beleco hodiaŭ estas**, morgaŭ... ne restas.
Lett.: De schoonheid die er vandaag is, blijft morgen niet.

Estas efektive bone sciate, ke beleco estas nur provizora°. *tijdelijk*

12) **Kvalito bona ne bezonas... admonon.**
Lett.: Goede kwaliteit heeft geen aansporing nodig.
Goede wijn behoeft geen krans.

Tamen, kiel ĝi iĝus konata?

13) **Tablon ornamas ne tuko, sed... kuko.**
Lett.: Een doek versiert de tafel niet, maar een koek.

Alivorte: la ekstera aspekto ne pli gravas ol la vera valoro.

Ĉu jen bona aŭ senutila konsilo?

14) **Batanto povas argumenti, batato devas silenti.**
Lett.: De vechter mag argumenteren, de verslagene moet zwijgen.

Interkrampe: Ĉu batato ne havus aliajn vojojn por reagi?
Se li havas malgraŭ ĉio sufiĉe da esprimpovo, li povas riski ian argumentadon.

__Peze.__ (verso 8)

1) **Por amiko komplezo neniam estas tro peza.**
Lett.: Voor een vriend is welwillendheid nooit te zwaar.

Ekzemplo de **nevana** konduto! Jen vere ĉarma ideo (kvankam la rimo ne estas tute pura).

2) Malgranda pezo, sed granda prezo.
Lett.: Klein gewicht, maar grote prijs.

Kiam dirindas tia stranga rimeto°? *rijmpje*
Kiam temas pri granda valoro de ne tre peza afero.

__Kavo.__ (verso 12)

Al kavo senfunda ŝtopado ne helpas. = ?
Een holte/kuil zonder bodem stoppen is nutteloos.

Dirinda kiam?
Pri ia senutila, vana laboro.

__Vaste.__ (verso 13)

Kiu kaptas tro vaste, konservas... malmulte.
Lett.: Wie te breed vangt, behoudt weinig.
Wie het onderste uit de kan wil, krijgt het deksel op de neus.

Kial?
Kiu deziras tro multe eliros trompita°. Li havos nenion. *bedrogen uitkomen*

__Kato.__ (verso 26)

1) **En unu sako du katoj, ĉiam... mordoj kaj gratoj.**
Lett.: In een zak twee katten, altijd gebijt en gekrab.

2) **Vivi kun iu kiel... hundo kun kato.**
Leven als kat en hond.

Sama ideo: Ili ne kapablas bone kune vivi.

3) **Volus kato fiŝojn, sed la akvon... ĝi timas.**
Lett.: Een kat zou vissen willen hebben, maar ze vreest het water.

Dirinda pri iu, kiu deziras la maleblaĵon.

Agrabla kromekzerceto: lerni la Zamenhofaĵojn.

TRADUKEKZERCOJ.

Antaŭa.

1) La homo inklinas al pekado sed mi ne inklinas kredi tion. 2) Mi naskis el sunekbrilo kaj suspiro de la bolanta/furioza maro. (Perk). 3) Ĉi tie ne helpas ĝemado kaj/nek plorardo, agado necesas. 4) Iuj gepatroj lasas siajn infanojn simple vag(abond)i surstrate.

Nova.

Melopee (Paul van Ostaijen)
Onder de maan schuift de lange rivier
Over de lange rivier schuift moede de maan
Onder de maan op de lange rivier schuift de kano naar zee
Lang het hoogriet langs de laagwei schuift de kano naar zee
schuift met de schuivende maan de kano naar zee
Zo zijn ze gezellen naar zee de kano de maan en de man
Waarom schuiven de maan en de man getweeën gedwee naar de zee

E. Van Damme

LINGO, EEN TAALTOERISTISCHE GIDS

Hieronder volgt een hoofdstuk uit het boek Taaltoerisme van de hand van de Nederlandse taaljournalist Gaston Dorren.
Naast Taaltoerisme *over de talen van Europa schreef Gaston Dorren ook* Lingua[1]*, een nieuwe en verbeterde uitgave van zijn eerder gepubliceerde boek* Taaltoerisme*, maar deze keer gebaseerd op* Lingo[2]*, de Britse uitgave van zijn boek, dat ook ten grondslag lag aan 6 andere edities, namelijk een Amerikaanse editie, de paperback, een versie als audioboek, alsook een Duitse, Spaanse, Russische, Zweedse en Noorse vertaling.*
Het Engelstalige boek Lingo *heeft als ondertitel* Dwars door Europa in 69 talen*. In dit boek maar ook al in het eerder vermelde boek* Taaltoerisme *maken we aan de hand van een aantal hoofdstukken een talenreis door Europa, waarin Gaston Dorren Europese talen heeft geanalyseerd, veelal etymologisch, grammaticaal en fonologisch, maar ook vanuit een historische, politieke of maatschappelijke invalshoek. De informatie over deze talen is degelijk maar ook soms verpakt in stevige subjectieve opvattingen, waar menige lezer misschien vraagtekens bij zal plaatsen.*
Het volgende boek waar hij aan werkt zal heten Babel – the world will be my linguistic oyster over de 20 grootste talen in de wereld.

WERELDFAAL

Gekaraj, wat is **Engels** een beroerde taalkeuze. Is dat de taal die we met zijn 7 miljard mensen moeten gaan spreken? Wie heeft dit in vredesnaam bedacht? Een taal met een excentrieke grammatica, een erkende puinhoop van een spelling en een uitspraak die alleen voor de sprekers van het Nederlands, Duits en de Scandinavische talen redelijk te doen is. Zelfs Latijn was een geschiktere wereldtaal dan Engels.

Dat de grammatica raar is, valt te illustreren met drie voorbeelden (uit vele). Voorbeeld één: ontkenningen. De meeste talen hebben daar gewoon één woord voor: *njet, nicht, não*. Zo niet het Engels. Dat gebruikt liever speciale werkwoordsvormen: *isn't, didn't, shan't, couldn't, oughtn't, ain't* en nog een hele reeks andere. Natuurlijk, daar zat ooit het woordje not in. Maar dat is vastgegroeid en vrijwel onherkenbaar geworden. Het is moeilijk vol te houden dat *won't* klinkt als *will not* of *ain't* als *is not*.
Voorbeeld twee: de overvloed aan voorzetsels. In de meeste talen zijn voorzetsels een kleine, onbeduidende woordgroep. In het Engels is een zin *als it's hard for her to put up with* heel normaal. For en with zijn voorzetsels (ook al staat with aan het éind van de zin – wat nou, voorzetsels?), *to* en *up* hier strikt genomen niet, maar in het algemeen wel. Zelfs het nauw verwante Nederlands drukt dezelfde gedachte liever zonder voorzetsels uit: "Ze kan het moeilijk verdragen".
Voorbeeld drie: de sterke werkwoorden. Wij zijn bevoorrecht, want het Nederlands heeft ze ook, maar de rest van de wereld wordt horendol van *forbade* en *blew* en *borne*. Het dieptepunt is 'lezen': tegenwoordige tijd *read* (rijmt op *creed*), verleden tijd *read* (rijmt op *bed*).

De Engelse spelling is zo mogelijk nog erger. Overbekend is de constatering van schrijver George Bernard Shaw dat je *fish* ook als *ghoti* zou kunnen schrijven: gh van *tough*, de o van *women* en de ti van *nation*. Maar Shaw had net zo goed kunnen zeggen dat *ghoti* helemaal niet wordt uitgesproken, vanwege de stomme gh van *though*, de stomme o van *leopard*, de stomme t van *castle* en de stomme i van *juice*. Is het een wonder dat in de Engelstalige wereld veel meer mensen last krijgen van hun dyslectische aanleg dan in taalgebieden met een meer systematische schrijfwijze?
Het moet met die chaotische spelling te maken hebben dat het Engels een diepe minachting voor accenttekentjes heeft ontwikkeld. Als de geschreven taal zo weinig zegt over de uitspraak, waarom zou je dan *café, ångström* (een lengte-eenheid) en *prêt-à-porter* schrijven? Dan liever *cafe, angstrom* en *pret-a-porter:* je ziet nog steeds niet hoe je het moet uitspreken, maar het is tenminste makkelijker te spellen. Doordat de computerwereld radicaal Engelstalig is, heeft het dan ook lang geduurd voordat digitale apparatuur overweg kon met *un-American activities* als schrijven in het Duits (ö, scharfes s B) of printen in het Frans (û, è), laat staan dat kleinere talen als Hongaars (ő, ű)

en Litouws (į, ė) aan hun trekken kwamen. Wie meent dat dit inmiddels grondig verholpen is, moet maar eens een boek over Europese talen schrijven.
Misschien nog erger dan de buitenissige grammatica en de ondeugdelijke spelling is de moeilijkheidsgraad van de Engelse uitspraak. Engelse woorden eindigen ijskoud op een b of op een d. Niet alleen op papier, maar ook in de mond. Een *lob* wordt uitgesproken als 'lob' en niet als 'lop', een *bed* als 'bed' en niet als 'bet'. Niet alleen Nederlandstaligen vinden dat vreemd, maar ook sprekers van veel andere talen kijken daarvan op. Verder vragen de Engelse slisklanken (*these three*) om tongcapriolen die de meeste anderstaligen sinds hun peutertijd niet meer uitgehaald hebben. Ook sommige moedertaalsprekers hebben er moeite mee, getuige de uitspraak van *brother*: 'brudder' bij Ieren, 'brov' in het Cockney en 'brudda' of 'bruvva' in het Zwart-Amerikaans Engels.

Nog lastiger aan de uitspraak is de duizelingwekkende veelheid aan klinkers. Neem de woorden *par, pear, peer, pyre, poor, power, purr, pull, poop, puke, pin, pan, pain, pen, pawn, pun, point, posh, pose* en *parade*. Een moedertaalspreker hoort na de p twintig keer een andere klank. Doordat de meeste talen maar een stuk of zes klinkers onderscheiden, is het voor sprekers van pakweg het Spaans, Russisch of Chinees haast ondoenlijk om er in het Engels meer uit elkaar te houden dan het handjevol dat ze van huis uit kennen. Het Engels dat ze horen, verstaan ze moeilijk; het Engels dat ze laten horen, is moeilijk te verstaan.

Een waardeloze wereldtaal dus. Althans, voor zover Engels de wereldtaal is. Per slot van rekening zijn er flinke delen van de globe die zich daar nog niet bij hebben neergelegd. In Oost-Azië en de Arabische wereld beheerst slechts een kleine minderheid de taal, in de Frans- en Portugeestalige delen van Afrika eveneens. En in de Nieuwe Wereld weigert Zuid-Amerika niet alleen hardnekkig om Engels te leren, maar wordt hét grote wereldbolwerk van het Engels, de Verenigde Staten, geleidelijk aan veroverd… door het Spaans van Latijns-Amerika. Kijk, het Spaans van Latijns-Amerika, dát zou nou eens een goede wereldtaal zijn. Een heel aanvaardbare grammatica. Een deugdelijke spelling. En mits je met de r kunt rollen een makkelijke uitspraak. Wat een wenkend perspectief: *Español* als wereldtaal. Bijna **Esperanto**, bijna ideaal.

Gaston Dorren

***QUIZ**: Lezers van Horizontaal maken kans om het boek LINGUA te winnen, als zij vóór eind september 2018 de juiste antwoorden op deze quiz naar de redactie sturen, alsook het beste kunnen inschatten hoeveel antwoorden de redactie ontvangen zal hebben op volgende vragen:*

***Vraag 1**: Aan welke aandoening lijden er veel meer mensen in de Engelstalige wereld dan in taalgebieden met een meer systematische schrijfwijze?*
***Vraag 2**: Dorren staat helemaal niet, zoals sommigen denken, negatief tegenover het Esperanto. Zo is hij nog steeds van mening dat de taal hier en daar wat moeilijker is dan nodig was geweest, maar dat Zamenhof wel een bruikbaar 'kunstwerk' heeft afgeleverd. Hoe luidt de titel van het artikel waarin Dorren in zijn Engelstalige blog LINGO de kritiek van Esperantosprekers over het hoofdstuk Esperanto van commentaar voorziet?*
***Vraag 3**: Gaston Dorren gaf een TEDx-toespraak. In welke stad hield hij zijn TEDx talk?*
***Schiftingsvraag**: Hoeveel antwoorden kwamen op de redactie toe?*
----
(1) LINGUA – Dwars door Europa in 69 talen, uitgegeven door Athenaeum - Polak & van Gennep
(2) LINGO – A Language Spotter's Guide to Europe, uitgegeven door Jonathan Buckley

KIEL FROMAĜO POVAS SUFERIGI HOMON

Ĉi-sube vi trovos foton de la artikolo "Kaas" en la nova "Vasta Vortaro Nederlanda-Esperanta" kaj mi pensas ke eble vi ŝatos legi pri ŝvito kiun la artikolo kaŭzis al mi. Ĝi estas verkita surbaze de PIV, de nia dika Van Dale, kaj de kelkaj aliaj fontoj. Preskaŭ ĉiuj vortoj kaj esprimoj, tiel el PIV kiel el Van Dale, estas traktitaj.

kartludanto. **kaartsysteem** sliparo; kartoteko.
kaas ✕ fromaĝo ◆ *kaas maken* produkti fromaĝon; *een gewas kaas* fromaĝkvanto el difinita loko kaj tempo; *het gewas Gruyère van dat jaar was bijzonder goed* la grujera fromaĝaro de tiu jaro estis granda sukceso; *een partij kaas* fromaĝkvanto; kvanto da fromaĝo; *een boterham met kaas* fromaĝita buterpano; *een broodje met kaas* fromaĝsandviĉo; *een stuk, plakje, blokje kaas* peceto da, tranĉaĵo da, kubeto da fromaĝo; *gesmolten kaas* fandita fromaĝo; *gebakken kaas* bakita fromaĝo ◇ *zich de kaas niet van het brood laten eten* ne lasi de/al si rabi la panon de l' buŝo; *daar heb ik kaas aan* estas al mi tute indiferente; *hij snijdt de kaas (met hompen)* li furzas pli alte ol la postaĵo; *hij heeft de boter en de kaas te dik gesneden* li spezis pli elen ol enen; *kaas verkopen* vendi merdon kun bela banto; *met kaas rondrijden (over oude mannen)* serĉi printempon en aŭtuno; *er komen wormen in de kaas* la grujeraj truoj akiras loĝantojn; *er zijn kaas bij inschieten* lasis sian vivon surloke (de akcidento). **jonge kaas** juna, freŝa fromaĝo. **belegen kaas**

Verŝajne vi miras pro la vorto "gewas". Ankaŭ mi ne konis ĝin sed supozas ke la fromaĝistoj ĝin jes ja konas! Van Dale klarigas: produktaro de difinita loko aŭ tempo. Mi pensas ke la aldonita frazo bone klarigas.

Ŝajnas al mi ke la esprimo "fromaĝita buterpano" tiel taŭgas por buterpano kun tranĉaĵo da fromaĝo, kiel por buterpano ŝmirita per ŝmirfromaĝo, ĉu?

El la «specialaj» esprimoj la unua nepre estas de ĉiu konata. La esperanta ekvivalento kompreneble aperas en PIV. Malofte okazas al mi, sed ĉi-foje mi devis konstati ke... la aliaj esprimoj menciitaj en van Dale ne estis konataj al mi, sed van Dale ja ne estas fantazia libro, kaj plie... ili ankaŭ aperas en la enciklopedio de Verschueren. Por la unua ŝajnas ne esti problemo. La dua, pri la *hompen,* estas klarigita: *hij is een praatjesmaker, een opschepper*. Ekzistas do tute bona esperanta ekvivalento (el Proverbaro). Por ĉiuj sekvaj mi mem kuraĝe proponas proprajn solvojn, sed mi klarigos. La tro dika butero kaj fromaĝo signifas, laŭ vD: li ĉion elspezis *(hij heeft alles verteerd, opgemaakt).* Mi supozas ke mia teksto esprimas saman ideon, kaj estas internacie komprenebla? La frazeto pri «vendi fromaĝon» komprenebla povas tutsimple signifi ĝuste tion, sed vD klarigas: *een opgevijzelde zaak als waarheid geven*. Eble ne ĉiu aprezos mian interpreton, sed mi pensas ke ĝi estas defendebla. Pri la sekvonta mi povus esti specialisto, ĉar ĝi signifas: *nog naar de meisjes kijken.* Mi pensas ke mia traduko estas komprenebla, kaj tute kadras en la Esperanta kulturo (Baghy!). La du sekvaj klarigas sin mem, mi esperas... se ne, demandu min!

Tiam sekvas esprimoj, kiujn mi juĝas meritantajn traktadon ĉefvortan. Problemeto pri kiu mi longe pripensis kaj trovis plurajn solvojn estis distingado de la *belegen* kaj la *oude* fromaĝo. Por la *harde kaas* mi fakte preferas «dura», ĉar estas bona ekzemplo de kazo kie mal-vorto iom donas malagrablan senton. La *lebbige kaas* estas fromaĝo kun gusto de la kazeigilo, ĉar oni enmetis tro da ĝi.

Tre interesa, eĉ el vidpunkto de nederlanda lingvo, estas la *witte kaas* kaj la *wittekaas*. Laŭ la nova «verda libreto» aperas ja tiu distingo! Tiel do mia sprita (?) frazo taŭgas.

Longe mi cerbumis kaj eksperimentis pri la *plattekaas* (jes, ankaŭ unuvorta laŭ novaj reguloj). Multaj vortaroj kontentigas sin per «kazeo», sed mi memoras la tempon kiam diligentaj dommastrinoj mem fabrikis sian *plattekaas*, kaj oni aldonas ja minimume salon kaj pipron (kaj ofte iujn sekretaĵojn) al la kazeo antaŭ ol oni ĝin nomas *plattekaas*. Kazeaĵo estus logika, sed... ĉiuj fromaĝoj finfine ja estas kazeaĵoj. Eble kazeeca? Mi ankaŭ nepre deziris distingi ĝin de la brita(j) speco(j)... Ĉu mi sukcesis? Ĉu sufiĉe klare estas? *Bergkaas* estas produkto el Alpoj, sed laŭ Google nun ankaŭ la nederlandanoj pro-

kaas elmaturiĝinta fromaĝo; plenmatura fromaĝo. **magere, vette, volvette kaas** malgrasa, grasa, plengrasa fromaĝo. **zachte kaas** mola fromaĝo. **harde kaas** malmola fromaĝo; dura fromaĝo. **roomkaas** kremfromaĝo. **lebbige kaas** kazeigileca fromaĝo. **Edammer, Chester, Limburgse, Leidse, Zwitserse of Parmakaas (Parmezaan)** Edama, Ĉestra, Limburga, Lejdena, Svisa, Parma fromaĝoj. **groene kaas** verda fromaĝo. **blauwe kaas** blua fromaĝo. **witte kaas** blanka fromaĝo ◆ *mozzarella is een witte kaas maar is geen wittekaas* mocarelo estas blanka fromaĝo sed ĝi ne estas kazea. **wittekaas, verse of plattekaas; wrongel, kwark of fluiter** blanka freŝa fromaĝo, preparita kazeo aŭ kazea fromaĝo. **cottage-cheese, hüttenkäse** granuleca kazea fromaĝo. **notenkaas** juglanda fromaĝo. **nagelkaas** kariofila fromaĝo. **bergkaas** montara fromaĝo. **druivenkaas** vinbera fromaĝo. **schimmelkaas** ŝima fromaĝo. **kaas van koemelk** bovina fromaĝo. **smeerkaas** ŝmirfromaĝo. **geitenkaas** kaprina fromaĝo. **schapenkaas** ŝafina fromaĝo. **buffelkaas** bubalina fromaĝo.

🗣 *Hij heeft er geen kaas van gegeten.* Li pri ĝi estas kompetenta kiel azeno pri arĝento. Ĝi ne estas lia kutima/ĉiutaga manĝo.

De kaas is op tafel. Virino eliĝis, kaleŝo senpeziĝis.

duktas ĝin... en kiaj nanaj montoj? La *druivenkaas*, kiun mi pro PIV enmetis... tamen estas duba, ĉar Google donis neniun mencion de *druivenkaas*, kaj ankaŭ ne de (eventuale tio povus esti la senco) *rozijnenkaas*. La proverbo (mi konsideras ĝin «proverbo», ĉar la Esperanta teksto estas tamen iel proverbeca, ĉu? Kaj ĝi ja troviĝas en la Zamenhofa Proverbaro.)

Mi aldonis alian solvon. Sed plej ĝojigis min la esprimo «*De kaas is op tafel*», ĉar finfine ĝi liveris al mi komprenon de Esperanta proverbo, komprenon kiun mi jam de pli ol dek jaroj vane serĉis (la sola el tuta proverbaro!). Sed mi altiru nian dikan! Ĝi klarigas: ekde nun oni rajtas eldiri maldecajn ŝercaĵojn kaj rakontojn; aludo al la kutimo servi, ĉe la fino de bankedo, fromaĝon post la deserto, kaj tiam la virinoj jam forlasas la tablon kaj lasas la sinjorojn. (Kompreneble temas pri tempo kiam la inoj ankoraŭ estis ĉastaj kaj sentemaj!) En la franca oni diras: *Entre la poire et le fromage* (ĉe la fino de la manĝo kiam la libereco kaj ĝojeco estas pli grandaj). Mi konsultis la Larousse Illustré.

Vervolg p.21

POEZIO

MADRIGALO

Mi rigardis al ciaj okuloj
kiam mi estis infano kaj bona
Ciaj manoj min tuŝetis
kaj min ci kisis

(La horloĝoj havas la saman kadencon
kaj la noktoj montras la samajn stelojn)

Kaj malfermiĝis mia koro
kiel floro sub la ĉielo
la petaloj de volupto
kaj la pistiloj de revo

(La horloĝoj havas la saman kadencon
kaj la noktoj montras la samajn stelojn)

En mia ĉambro mi singultis
kiel la princo de l’ rakonto
por Steleto de oro
kiu foriris de l’ turniroj

(La horloĝoj havas la saman kadencon
kaj la noktoj montras la samajn stelojn)

Mi foriĝis de cia flanko
cin amante nekonscie
Mi ne scias kiaj estas ciaj okuloj
nek ciaj manoj nek ciaj haroj
Nur por mi restas sur la frunto
la papilio de la kiso

(La horloĝoj havas la saman kadencon
kaj la noktoj montras la samajn stelojn)

Frederico Garcia Lorca (Libro de poemas, 1921)
traduko: Cyreen Knockaert (januaro 2012)

OP BEZOEK BIJ HET OUDSTE LID VAN FEL vzw

Tja. Veel overtuigen moest ik Leontine niet, toen ik opperde nog graag eens op bezoek te gaan bij Stella. In mijn hoofd en hart blijft deze kranige dame een voorbeeld van wat Esperanto met een mens doet.

Leontine (Janssens) opperde meteen ook Mireille (Storms) mee te vragen. Tenslotte heeft die nog het meest contact met haar. Ze woont er ook het dichtste bij, en heeft ook een warm plekje in haar hart voor ons "nestorinnetje".
Allee, de Esperanto-zussengroep van dat moment was voltallig, op naar het tehuis van Kapellen, nummer 4!

Wauw, wat een praktisch nieuw pand hadden ze hier in nul komma niks neergepoot!
En nu waren ze zelfs al een haag aan 't planten ook al…

De deur met ernaast de foto van een duidelijk goedlachse Stella stond op een kier, alsof er iemand verwacht werd. 'k Stak mijn hoofd om de deurpost en riep "Saluton!". En daar stond ze, en draaide zich om! Klein, smal doch kaarsrecht met een glimlach zoals alleen zij die kan produceren. Vijfennegentig jaar is ze reeds, en het is haar niet aan te geven! Hoe doet ze het?
"Saluton Stella, mi estas Nicky" en ik keek, naar voren gebogen, in dat kleine, fijne gelaat met de onuitgesproken vraag of ze me nog zou herkennen. Ten slotte… "Ja zenne, dat weet ik," lachte ze, "dag Nicky" en inderdaad, ze herkende ons allemaal alsof we er gisteren nog waren geweest. Zo helder van geest, nog steeds!
Mijn ziel jubelde terwijl ook de andere twee Stella uitgebreid groetten.

Wat over-en-weergeschuif met zitplaatsen, natuurlijk met haar bekende vinnige, vieve, enthousiaste hulpvaardigheid en aanwijzingen, stevige dribbelpasjes incluis. De gezelligste plaats van gans het "home" was, zonder enige twijfel, hier bij Stella te vinden.
Leontine had kaartjes bij zich, we hebben er eentje samen getekend voor haar feest. Hihi, we waren zeker de eersten dit jaar!

De nieuwe kamer werd uitgebreid bekeken en prachtig bevonden, geschenkjes achteloos op de tafel. Niet zo van belang toch? Pralines, kaartjes, snoepjes… De kamer bood ruimte, licht, comfort. Eigen spulletjes rond haar, en bovendien is het een kamer voor haar alleen! Alles opperbest dus!
Of ze geen kamergenoot miste? Een stille glimlach, een

zwijgende schuine blik, geen kritiek, geen woord, doch wel de zekerheid dat het nu zo véél beter voor haar was.

Daar midden in deze hypermoderne kamer met verschuifbare wand om een zo mogelijk nog modernere badkamer te ontsluiten, een fiere en tevreden Stella. Als een koningin op haar troon ging ze in de “overgrote” zetel zitten, op de rand dan welteverstaan, want overgroot en Stella… Altijd gelijk klaar om recht te veren als ’t nodig mocht zijn. Zo overschouwde ze haar bezoekers met een gulle lach en zwans.

Zo heb ik Stella nu altijd al gekend, en ze is geen haar veranderd – allee, het “haar” misschien wel, ze had nu een froufrou, die had ik bij haar nog nooit zo lang gezien. Mooi en jeugdig stond die haar.

Vol verhalen over haar nog steeds goedgevulde leven met vele kennissen en vrienden, en vragen naar alles wat ze nu niet zo snel meer meemaken kan. Ze had een afspraakje voor vandaag afgezegd, geopperd dat er Esperantomensen op bezoek zouden komen, haar speldje opgeprikt, als een onvervalste, rasechte, fiere esperantiste.

Neen, niet misverstaan, niemand had haar dat verteld! Ze had dat gewoon zo aangevoeld. Ook dát is Stella.

Buiten waren de werkmannen ijverig de haag aan het planten. “Je moet ze blijven aanmoedigen die haag kort te houden, Stella. Anders kan je er over twintig jaar niet meer over kijken.” “Hi, hi, dan ben ik er al lang niet meer”, zong ze lachend. “Jij wordt beslist honderdvijftig jaar, Stella”, lachten we en ze lachte mee. Als er één dat kan halen, dan is ’t zeker Stella! Eén ding staat als een paal boven water: esperantisten worden ouder dan anderen!

Wat er daar allemaal verteld werd? Ach, dat is niet te herhalen, zoveel. Mireille trakteerde, onder al dat heen en weer vliegen van woorden en lachsalvo’s, met welgekomen sap en wafels.

En de tijd bleef niet echt stille staan. Voor we het wisten opperde Leontine dat het toch tijd werd om op te stappen. Dra zou het avondmaal geserveerd worden. Het wordt ook al zo gauw donker. Een innig afscheid, een belofte – jawel, Mireille bracht haar binnenkort de Esperanto-agenda 2018, ze zou er graag voor betalen, en of al de andere betalingen in orde waren gekomen?

We zouden zeker nog wel terugkomen als de cafetaria af was, en we stonden na herordening van de kamer, in nul komma niks, weer op de gang.

Nog een knuffel extra, nog wat gewuif, van haar kant wat lager vanwege stijve schoudertjes. En ze verdween terug met die typisch kleine kittige stapjes van haar.

Tot de volgende keer, Stellaatje, zong mijn hart stilletjes en ik volgde de anderen. Terug in “onze” wereld. Zou het dan toch waar zijn: Esperanto leren, een middel om ouder te worden?

Bijdrage van Mireille, Leontine en Nicky

DATABASE VOOR HET FONDS VANBIERVLIET

Na een oproep in dit tijdschrift heeft Albert Claesen zich eind vorig jaar bereid verklaard om een database te ontwerpen voor het registreren van de affiches, vlaggen en andere diverse voorwerpen uit het Esperanto-Fonds Cesar Vanbiervliet in Kortrijk.

Ondertussen werden al honderden items in de database opgenomen (maar nog lang niet allemaal en nog niet allemaal met de volledige beschrijving). Het moment is dus gekomen om het gedane werk aan een ruimer publiek te tonen. De database is vanaf nu voor iedereen raadpleegbaar op http://archivo.alcl.be .

Suggesties, correcties, voorstellen voor medewerking... zijn welkom.

Vervolg van pagina 20

La temo *Kaas* kompreneble ne elĉerpiĝis. Oni povus facile verki vortareton pri ĝi; ekzistas ja nepre pli ol mil diversaj specioj da fromaĝo, kaj ĉiu bezonas nomon. Fakte mia frazo pri la dommastrinoj estas kontraŭdirita de la gvidlibro de la Bokrejka subaera muzeo. Fakte *hangop, hangebast* (ĉar pri tio temis tie) ne estas *wittekaas*, ĉar ĝia bazo estas buterlakto. Estis maniero por ne perdigi la reston post buterigado. Mia vortaro, fidela al Middelkoop kaj Van Straaten, tradukas ĝin ***densigita buterlakto***, sed tio estas klariga traduko. Pli bone estus: buterlakta kazea fromaĝo. Nu, vi diros, tutsimple alia klariga traduko. Eble jes, sed almenaŭ tiel ĝi estas fromaĝo kaj ne lakto! Se por vi, kaj vi rajtas pensi tiel, ĝi ne estas fromaĝo, tiam nomu ĝin ***kazeaĵo***. Verŝajne restas diskutindaĵoj. Mi ne scias ĉu butero forprenas la kazeon el la lakto, sed supozas ke ne. Selakto estas la fluidaĵo kiu restas ĉe buterigado post apartigo de kremo kaj kazeo. Ĝi estas al ni konata pro la eldiraĵo: *het is mossel noch vis,* kiun Esperante vortiĝas: ĝi estas nek lakto nek selakto (Zamenhofa).

Petro De Smet

La dek devoj de la Esperantisto

1. Bone sciu la lingvon, traktu ĝin kun respekto, kaj lasu la versfaradon al poetoj.

2. Esperanton uzu parolante, studu legante kaj ne fuŝu skribante.

3. La plibonigistoj diskutu; vi Fundamenton sekvu kaj fidela restu.

4. Propagandu ĉiam, ne ĉie; klarigu, ne prediku; rakontu faktojn, ne esperojn.

5. Kion vi povis lerni nur en unu semajno, ne instruu en unu horo; el malgravaĵoj ne faru regulon, kaj el la regulo ne faru malgravaĵon.

6. Verkante en Esperanto, ne kredu interesa, kion nacilingve neniu legus; ne imagu, ke preseraroj plibeligas libron, ne malesperu, se mankas aĉetantoj.

7. Al grupo aliĝu; la kunvenon vizitu; Esperanton parolu.

8. Atentu, ke internacia lingvo vivos nur per uzado; memoru, ke tial internacia organizaĵo estas necesa, senlace varbu por U E A.

9. Legu gazeton, por ke vi konu novajn faktojn; abonu, por ke ĝi povu ekzisti; kunlaboru, por ke ĝi estu interesa.

10. Por Esperanto kiel movado agu; por ĝi kiel realaĵo pagu, kaj kiel altan idealon konservu ĝin en via koro.

Kalmthout

DE HEIDEBOERTJES BEZOEKEN ECHTE NATUUR: BOSRESERVAAT MATTEMBURGH

De Kalmthoutse Esperantovereniging heeft de gewoonte het einde van de lente en het werkjaar af te sluiten met een wandeling in een groene omgeving. Onze Nederlandse sympathisant Rien toonde ons ditmaal, net over de grens, een pareltje van echte Kempense natuur. Helemaal echt, ja, want het is niet zo dat "de Kempense Heide" een natuurlijke vegetatie is: ze kan, in onze streken, slechts door menselijk toedoen ontstaan en wordt in stand gehouden door roofbouw. Van in de vroege Middeleeuwen tot het einde van de achttiende eeuw diende de heideboer over twintig hectare woeste grond te beschikken, die regelmatig leeggehaald werd om het strooisel in de stallen te gebruiken, en om uiteindelijk één hectare te kunnen bebouwen. Men noemt dit het potstalsysteem.

Wat wij bezochten was een bos gelegen ten noorden van Woensdrecht en Hoogerheide, ontstaan rond 1880 door bebossing van een stuifzandvlakte met pijnbomen. Sindsdien zijn weinig menselijke ingrepen gebeurd. In de Tweede Wereldoorlog werden de bomen doorzeefd met granaatscherven en kogels, waardoor de stammen niet meer verzaagbaar zijn. Sinds meer dan honderd jaar kon de natuur volkomen vrij haar gang gaan, zodat hier de Kempense oernatuur zich spontaan kan herstellen, beetje bij beetje. Doordat men alle pijnbomen behouden heeft, verloopt de evolutie naar eiken-berkenbos er zeer traag. Het zal immers lang duren voor de pijnbomen grotendeels verdwenen zullen zijn. Doch door niet bevooroordeeld te werk te gaan is de wetenschappelijke waarde van dit oudste bosreservaat van Nederland (150 ha) des te groter. In het bos bevinden zich twee vennen, het Meeven en het Bloempjesven, en het was dit laatste dat we bezocht hebben.

Bij onze wandeling was goed te merken dat zich reeds een inheemse struiklaag ontwikkeld heeft, bestaande uit onder meer lijsterbes, spork en bosbes. Het Bloempjesven is bijna helemaal overdekt met witte waterlelies. Om volop van de poëzie van dit oord te genieten staat Rien soms op om vijf uur 's morgens. Mireille bood ons daar lekkere bloedrood blozende kersen aan. Als ongedisciplineerde toeristen lieten we er de kersenpitten vrolijk rondslingeren, dit niet helemaal in de geest van het wetenschappelijk karakter van de plaats. Misschien plaatsen we de toekomstige onderzoekers voor onoplosbare raadsels. Ze zullen dus *Horizontaal* moeten lezen.

De streek is naar Vlaamse normen "eenzaam en ongerept". In café "Trapje op" konden we gezellig nog wat napraten en nagenieten. Met dank aan fijnproever Rien!

Bij dit verslagje past het zeker nog even te mijmeren bij een of andere versie van het alom bekende gedicht (uit Enkele Verzen, 1898) van Frederik van Eeden:

Mi amas la blankan akvo-lilion
ĉar ĝi blankega estas
kaj disfaldas la korolon
tiom silente en la lumo.

Leviĝante el lagetgrundo malluma-malvarmeta
ĝi la lumon trovis
kaj gaje tiam
malfermis la koron oran.

Penseme nun sur l' akvo ĝi ripozas
kaj plue nenion deziras…

Cyreen Knockaert

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan De cursusinfo vind je vooraan in dit nummer..

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw (esperanto-antwerpen.weebly.com/)
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen, telkens op vrijdagavond om 20.00 uur
Vrijdag 10 augustus: Klaas Dijkstra "Filmo".
Vrijdag 17 augustus: Ella Strug "Verrassende kookervaring tijdens een reis naar Zweden".
Vrijdag 24 augustus: "Zomerse Esperanto-bijeenkomsten".
Zondag 26 augustus: Esperanto heeft een informatiestand tijdens de Cultuurmarkt (midden op het Steenplein) tussen 11.00 en 18.00 uur. Personen die willen helpen in de stand geven een seintje aan de contactpersoon <*eddyvdbosch bij belgacom.net*>.
Vrijdag 31 augustus: "Verslagen van de Congressen".
Vrijdag 7 september: Bernard Tuider (AT) over "Het Esperantomuseum in Wenen",
Vrijdag 14 september: Gezellige babbelavond. Er is geen vast programma wegens het Benelux-congres *tijdens dit weekeind.*
Vrijdag – zondag 14 – 17 september: Limburgse Esperantocongres in Houthalen-Bosberg.
Vrijdag 21 september: Klaas Dijkstra "Mata Hari".
Vrijdag 28 september: Martin Ptasinski (DE) "Pasigrafieën.
Vrijdag 5 oktober: André Staes "Kleurentheorie van Britse minister William Eward Gladstone".
Vrijdag 12 oktober: Bernard Régis Larue "Berta von Suttner".
Vrijdag 19 oktober: Stela Besenyei-Merger (HU-NL) "Waarom men het werk in projecten met vrijwilligers best niet alleen uitvoert".
Vrijdag 26 oktober: Yves Nevelsteen "Belgische en andere merknamen in het Esperanto. Toeval of bewuste keuze?"
In geval er wijzigingen zouden zijn in het programma, gelieve na te kijken op de website esperanto-antwerpen.weebly.com/aktuale.html
Elke week wordt een nieuwsbrief rondgestuurd met vermelding van het programma en meer nieuws. Wens je deze berichten ook te ontvangen, zend uw aanvraag naar ivo.durwael@telenet.be

BRUGGE- Paco kaj Justeco
(http://www.esperanto.be/brugge)
Info bij Heidi Goes. heidi.goes@gmail.com

BRUSELO- Esperantista Brusela Grupo vzw
(www.esperantobruselo.org)
Bijeenkomsten in Cultuurcentrum De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), lokaal Casablanca 2, om de andere woensdag van 18.30 uur tot 20.30 uur.
De groep organiseert ook cursussen voor beginners en gevorderden. Info over cursussen en bijeenkomsten bij Françoise Pellegrin,
fransuaz@esperantobruselo.org, *tel. 02 / 358 27 28*
Elke tweede maandag van de maand van 19.00 uur tot 22.00 uur: gezellige eet- en babbelgelegenheid met "La Babilemaj Spagetoj". Inlichtingen bij Nicolas de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org
Het is aangewezen de evolutie op onze kalender te controleren op de website: http://www.esperantobruselo.org
Kunvenoj en Kulturcentro De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint- Gillis), salono Casablanca 2, ĉiun duan merkredon de 18:30 ĝis 20:30.
La grupo organizas kursojn por komencantoj kaj progresantoj. Informoj pri kursoj kaj kunvenoj ĉe Françoise Pellegrin,
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 / 358 27 28
Ĉiu dua lundo de 19:00 ĝis 20.00.: Manĝ- kaj babilebleco kun la "Babilemaj Spagetoj". Informoj ĉe Nicolas de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org
Merkredon la 27an de junio: Sezona Vespermanĝo.
Bonvolu kontroli la evoluon de nia kalendaro sur nia retejo: http://www.esperantobruselo.org

DILBEEK
Conversatiegroep in ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 46, 1700 Dilbeek (bereikbaar via bus 129 vanuit het Noordstation of bussen 136-137 vanuit het Zuidstation). Zie: www.westrand.be.
Net zoals voorheen vindt die in 2018 plaats op de eerste zaterdag van de maand, van janjuari tot december, telkens van 14.00 uur tot 16.00 uur. Meld je bij voorkeur aan bij de animator Marc Demonty, tel. 02 / 569 31 33.
Konversacia rondo en Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 46, 1700 Dilbeek (atingebla i.a. per buso 129 el la Norda kaj busoj 136-137 el la Suda stacidomo).
Vidu www.westrand.be.

Ĝi okazos en 2018 kiel antaŭe, kutime la unuan sabaton de la monato, de novembro ĝis decembro, ĉiam de 14:00 uurĝis 16:00. uur

Prefere anoncu vian partoprenon telefone al la animatoro Marc Demonty, tel. 02 / 569 31 33.

GENT- La Progreso (http://www.esperanto.be/gent)
Clubvergadering in ons lokaal La Progreso, Peter Benoitlaan, 117 9050 Gentbrugge: Iedere vierde vrijdag van de maand om 20.00 uur.
Inlichtingen bij Katja Lödör , tel. 09 / 230 16 77.
Vrijdag 28 september: Clubleden brengen verslag uit over de bijgewoonde zomercongressen aan de hand van verhalen en beelden.
Vrijdag 26 oktober: Bernard Régis-Larue brengt het thema: 'Beelden van Mars'.

KALMTHOUT- La Erikejo NOORDERKEMPEN
(https://laerikejo.wordpress.com))
Onze bijeenkomsten gaan normaal door in het Parochiecentrum Heide-Kalmthout, Heidestatieplein, derde donderdag van de maand, tussen 19.30 uur en 21. 30 uur.
Let wel, in oktober a.s. veranderen we helemaal van decor !!!
Donderdag 20 september: De bijeenkomst is bedoeld als info-avond voor alle personen die willen kennismaken met de taal Esperanto en met onze vereniging. Zodoende is ze voor het publiek gratis toegankelijk. Verder kan ieder die het wil gedurende een 10 minuten vertellen over de voorbije vakantieperiode, een belevenis, hobby's enz…
Donderdag18 oktober: We bezoeken 't Stad en maken daar effectief gebruik enerzijds van de Esperantocollectie in de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience, anderzijds van de Esperantoarchieven in het FelixArchief. Afspraak om 10 u 30 aan het FelixArchief. We middagmalen in Antwerpen. Enkel wie beschikt over een account bij het FelixArchief (gratis) en over een lidkaart voor de Antwerpse stadsbibliotheken (5 euro per jaar), kan ons vergezellen. Wie aan deze voorwaarden voldoet en zich tijdig vooraf aankondigt bij het secretariaat van La Erikejo is welkom. Op 9 augustus om 19u 30 heeft de voorbereiding van onze uitstap plaats ten huize van Johan Donckerwolcke te Kapellen.
Donderdag15 november : Chris en Johan schreven zich in voor een bootreis van Vlissingen naar Spitsbergen. De focus van deze reis was gericht op vogels, vissen en zoogdieren, maar ook weerfenomenen en andere onderwerpen werden tijdens deze reis onder de loep genomen. Als dat geen boeiende lezing met schitterende beelden wordt!

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
(www.esperanto-kortrijk.info)
Bijeenkomsten in het Groeningeheem, Passionistenlaan 1 te Kortrijk elke vierde dinsdag van de maand van 19.30 uur tot 21.30 uur. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.
Contact via e-mail piet.glorieux@gmail.com en esperantokortrijk@hotmail

LEUVEN-Vespero 3000 (esperanto3000.be)
Bijeenkomsten in het Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven, tweede woensdag van de maand om 19.45 uur; de lezingen beginnen om 20.00 uur.
Woensdag 10 september: Programma nog te bepalen.
Woensdag 10 oktober: Programma nog te bepalen.

OOSTENDE -La Konko (flandrio@hotmail.be)
In Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35.
Gespreksnamiddag: elke maandag 14.00 u tot 15.45 u.
Cursus beginners: elke maandag 16.00 u tot 17.00 u.
Bestuursvergadering: maandag 10 sept. en 15 okt. om 17.00 u.
Voordracht Nepal door Marc Cuffez: maandag 15 oktober om 15 uur.

PEER- Limburga Esperanto Asocio
De Limburgse Esperanto Vereniging (LEV) organiseert activiteiten in het Cultuurcentrum 't Poorthuis, Zuidervest 2A Peer. Info: henri.schutters@skynet.be.

TURNHOUT
Wekelijkse samenkomst op donderdagvoormiddag tijdens het schooljaar.
Activiteiten: praten, lezen met gebruik van Horizontaal en Monato.
Contact: Maria Dom, de.groot-dom@telenet.be

VERDAJ SKOLTOJ (www.verdajskoltoj.net)
De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) bieden scouting zonder grenzen in het Esperanto aan. De deelnemers zijn tussen de 11 en 17 jaar. Ze komen uit Brussel, Vlaanderen, Wallonië, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Duitsland en soms zelfs van verder! We komen 6 tot 7 weekends per jaar samen en organiseren een kamp van één week in de zomer. Iedereen is welkom, het eerste weekend is gratis! Voorkennis van het Esperanto is niet noodzakelijk.

Horizon-TAAL
Tweemaandelijks tijdschrift / ISSN - 0772 - 540
Vlaamse Esperantobond vzw
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen
Afgiftekantoor 260 Antwerpen X - Erkenningsnummer P004200

BB-PP
BELGIË(N)-BELGIQUE

Contactadressen in Nederland

hhttp://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

ALKMAAR
Marijke Lathouwers, Kruiszwin 1205, NL-1788 LE Julianadorp tel. +31(0)223 643 781, alkmaro@ziggo.nl

EINDHOVEN
Jeannette Bosse, Veld. Montgomerylaan 361, NL-5612 BH Eindhoven tel.+31(0)402 113 344, jeannette.bosse@tiscali.nl

NOORD-NEDERLAND
Ineke Emmelkamp Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, tel. +31(0)50 505 718 842, info@esperanto-info.nl

HAARLEM
Bert De Wit Houtvaartkade 21, NL-2111 BR Aerdenhout.
tel. +31(0)235 242 643
ajf.dewit@ziggo.nl Ook voor mondelinge cursussen

HELMOND
Toine Gremmen, Nassaustraat 3, NL-5707 HL Helmond tel. +31(0)492 544 472, info@twangremmen.nl

NIJMEGEN
*Klubo Zamenhof,*Jan Bemelmans, Zwanenveld 2287, NL-6538 PS Nijmegen, tel. +31(0)243 882 926
jan.bemelmans2@gmail.com

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN
Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel. 03 / 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 BE-Brugge, tel. 050 / 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

GENT
La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel. 09 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Smet-Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 / 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 051 / 62 39 28, piet.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, BE-8500 Kortrijk,
tel. 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000, Ivo Schenkel, Karekietenlaan 14, BE-3010 Kessel-Lo
tel. 016 89 04 80 kaj 0486 39 28 02 ivo.schenkel@telenet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer,
tel. 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

DILBEEK
Marc Demonty, Schoolstraat 3, BE-1700 Dilbeek, tel. 02 569 31 33

OOSTENDE
La Konko, Anne Brabant, anne.brabant@telenet.be
Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende,
tel. 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be

ROESELARE / TIELT zie **KORTRIJK**

TIENEN
Esperanto Numismatiek Vereniging (ENA)
Info: Bert Boon,, Merelhof 8, BE-3300 Tienen,
tel. en fax: 0472 73 48 30 mailto:bert.boon@skynet.be

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, BE-2300 Turnhout,
tel. 014 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel. 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

Verdaj Skoltoj
ruelle de Thuin 20, BE-6540 Lobbes, tel. 071 16 53 95 kaj 0485 517 552; info@verdajskoltoj.net, www.verdajskoltoj.net

Association pour l'Espéranto,
p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, BE-6001 Charleroi (Marcinelle), tel. + fax: 071 43 14 13, mardelforge@brutele.be, http://esperanto-wallonie.be/

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG)
sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek
tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sintt-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Pieter Engwirda
Wighenerhorst 49, NL-6603 KH Wijchen,Tel.+31(0)24 645 51 33
sekretario@esperanto-nederland.nl

***Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging*/Centra Oficejo de UEA** Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam,
tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Ivo Vercammen
Secretaris:	Nicky Janssen
Penningmeester:	Kevin de Laet
Bestuursleden:	Cyreen Knockaert, Eddy Van den Bosch, Ben Indestege en Johan Van Eenoo

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap: giften van minstens 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar van belastbaar inkomen